

Pædagogisk læreplan for vuggestuen i Børnehuset Babuska Aldersgruppe 0 – 2,9 år

Vores pædagogiske tilgang bygger på Rudolf Steiners pædagogiske impulser og det menneskesyn han beskriver i antroposofien.

Når barnet starter i vuggestuen er det typisk 1 år gammelt. Når barnet fylder 2 år og 9 måneder overgår det til en af vores børnehavegrupper.

I Babuska værner vi om barnets ret til at være barn. Babuska byder alle velkomne uanset religion – men alle som siger "ja" til Babuska må være indforstået med, at vi arbejder ud fra et antroposofisk menneskesyn og dermed Rudolf Steiners pædagogik. Steinerpædagogikken kommer til udtryk i de voksnes forståelse af barnets udviklingsvej og nøgleordene er efterligning, rytme og sanseoplevelse.

Barnet tilegner sig verden gennem bl.a. efterligning af dets omgivelser, rytmen der giver barnet fred og ro til dets store udviklingsarbejde og de naturlige og sunde sanseindtryk, der skaber en indre harmoni.

Som udgangspunkt søger vi at skabe det bedst mulige alternativ til barnets eget hjem, da barnet i vuggestuealderen stadig har et stærkt behov for den nære relation og for trykthed.

Lærerplanens 6 fokusområder

Ifølge undervisningsministeriets krav til de pædagogiske lærerplaner, skal vi dokumentere hvorledes vi arbejder med de 6 fokusområder. Børnemiljøet er et væsentligt element for vores arbejde og indgår som en naturlig del af vores læreplansmateriale. De 6 fokusområder er følgende:

- Barnets alsidige personlige udvikling
- Sociale kompetencer
- Sprog
- Krop og bevægelse
- Naturen og dens fænomener
- Kulturelle udtryksformer og værdier

Indkøring

Allerede når barnet starter i vuggestuen, sker den første socialisering. Det er først og fremmest den voksne, der tager imod barnet og er tæt sammen med barnet den første tid, som barnet bliver tryk ved. Med tiden vænner barnet sig til de øvrige voksne og børn på stuen, og det lærer gradvist flere børn og voksne i huset at kende. Vi søger at beskytte det lille nye barn, så det oplever vuggestuen som et trygt og tillidsskabende sted. Barnet har som regel en anden rytme end de øvrige på stuen, idet barnet stadig sover to gange om dagen. Det har den fordel at det vågner op fra 1. lur, når de andre er ved at blive puttet, og det har derved en stille stund på stuen inden de vågner igen. Men så er det ved at være tid til lur nr. 2. Barnet har derved mulighed for at vænne sig til alt det nye i fred og ro uden alt for mange sansestimuli fra andre børn. Dette befordrer at den personlige udvikling og de sociale kompetencer ikke overstimuleres, men at barnet langsomt og i eget tempo "lander" i vuggestuen. Hos det 1 årige barn er den motoriske udvikling essentiel, forstået på den måde at barnet er i konstant bevægelse i dets vågne tid for at undersøge og lære verden at kende gennem sig selv. Den ro og tryghed vi skaber omkring barnet den første tid i vuggestuen, er medvirkende til at understøtte barnets personlige, sociale og motoriske udvikling, da vi ved at for meget tumult vil stille barnet i en mere iagttagende og passiv rolle.

Rytmen og dens kvalitet

Rytme er et fundamentalt aspekt i vores tilværelse og en meget vigtig del af vores kultur i Babuska. Rytme forstået på den måde at der for børnene er en gennemskuelighed i hverdagen. Der er en dagsrytme, en ugerytme og en årsrytme. Konkret betyder det, at vi gør de samme ting hver dag, og at vi har en madplan der gentager sig uge efter uge.

Gennem rytmen ved børnene hvad der skal ske i løbet af dagen. Denne forudsigelighed skaber indre tryghed og overskud hos barnet. Det er med dette overskud, barnet tilegner sig de færdigheder der er nødvendige for at kunne indgå i bl.a. sociale relationer. I løbet af dagen lever barnet i en vekselvirkning mellem indånding og udånding, aktivitet og ro, handling og iagttagelse. Herunder også vekselvirkningen mellem søvn og vågentid samt at spise og fordøje. Det faktum at rytmen og forudsigeligheden er tilstede for os alle – både børn og voksne - frigiver indre ressourcer til at dykke ind i sig selv og opnå bevidsthed omkring egne personlige egenskaber, samt hvad man så kan byde ind med socialt i forhold til gruppen.

Efterligningen. Dens kvaliteter og udfordringer

I de første 7 leveår forbinder barnet sig med verden gennem efterligning. Denne bevidsthed gør at vi som udgangspunkt skaber en kultur, hvor vi skal være værd at efterligne. Dette gør sig gældende personligt som socialt, i sprog og bevægelse samt i forhold til naturen og er medvirkende til at skabe den kultur der lever i Babuska. Det er af stor vigtighed, at den voksne har bevidsthed omkring det at være efterligningsværdig i ord og i handlinger. Altså at være et godt forbillede i vores opdragende væsen. Vi taler respektfuldt og varmt til barnet og til hinanden. Vi er

opmærksomme på at give plads til det som barnet gerne vil selv, samt at sætte grænser når der er behov for dette. På den måde kan barnet i f.eks. trodsalderen udvikle sig personligt og socialt, ved at spille op ad de voksne og lære egne følelser og kræfter at kende uden at miste den fundamentale tilknytning. Derved fremstår vi som tydelige og tillidsfulde voksne. Ideelt set bør vi som opdragere ikke byde børnene noget, som vi ikke har forholdt os til eller er grundlæggende uenige om.

Det at vi inviterer børnene til at deltage i meningsfulde praktiske gøremål gør, at barnet har mulighed for senere at kanalisere "arbejdet" over i en værdifuld leg. De større børn vil gerne gøre som de voksne. Vi tørrer støv af hylderne, ordner vasketøj, vasker klodser og dukketøj, henter mælk og frugt fra køleskabet eller et stykke legetøj til et andet barn. Det hører alt sammen til hverdagens gøremål, men gør også at barnet er en aktiv og værdifuld deltager i gruppen og byder ind på de sociale aktiviteter.

Selvindsigt og selvopdragelse hos den enkelte voksne, er nøglebegreber i forhold til at fremstå som efterligningsværdig. Vi er ikke perfekte ud i alt, men vi er bevidste om, at de impulser vi udsender, bliver modtaget og forvandlet ind i børnene. Derfor er det vigtigt at vores kultur er givet ud fra et efterligningsværdigt aspekt. En udfordring der stiller den enkelte medarbejder i en selvopdragende rolle.

Sanserne

Barnet møder fra begyndelsen verden med tillid. Vi ved, at alt hvad vi byder det, kommer til at danne og forme det. Sanseindtryk trænger ind i barnet og breder sig som ringe i vandet. Derfor må vi omhyggeligt forholde os til, hvilke kulturelle udtryksformer vi omgiver barnet med. Vi stræber efter at præsentere verden som sand, smuk og god. Det skal komme til udtryk i alt, hvad der er i vuggestuen. Bl.a. smukke omgivelser, smukke organiske farver, god sund og velsmagende mad og legetøj af naturmaterialer.

Vi gør stuen indbydende og æstetisk ved at pynte med blomster, grene og farver, der hører årstiden til. Vi markerer 8 forskellige årstidsstemninger i alt. Det er påske, pinse, sommer, høst, michaelstid, lanternetid, advent, jul og fastelavn. Legetøjet er primært lavet af naturmaterialer – træ, uld og bomuld – og er enkle i sin fremstilling, hvilket giver plads til børnenes fantasi.

Sproget spirer frem...

Når det lille barn starter i vuggestuen, har det typisk kun det nonverbale sprog og skal først da til at lære at kommunikere ved hjælp af sproget. Barnet øver sig i at sætte ord på sin indre verden, så omverdenen kan tage imod og forstå barnets oplevelser. I vuggestuen er barnet i gang med at navngive verden, og sprogets verden åbner sig. Sproget stimuleres dels ved morgensamlingens gentagende form. Sang, sanglege og enkle fortællinger er en del af hverdagen og den glædelige kommunikationsform, der giver varme, genkendelighed og tryghed til børnene. Børnene kender fagterne, før de kan sige ordene og kan på den måde vise deres deltagelse og hvilke sange de ønsker at synge, allerede før de har ordene.

Sproget stimuleres også ved samtaler med barnet. Den voksne sætter ord på sine handlinger og på de følelser barnet udtrykker. Vi giver barnet ord, det kan bruge og bekræfter det i det, det kan.

Senere i vuggestuelivet vil børnene være i stand til at kommunikere med hinanden og være medskabende i sociale lege med individuelle input. Når barnet går videre i børnehaven, kan det sprogligt gøre rede for, hvad det vil og ikke vil, eller har brug for. Det er den voksnes ansvar, at barnet føler sig set, hørt og forstået. Ved at kende de forskellige børn og deres behov, opstår der et tillidsforhold mellem barnet og den voksne. Dette forhold fremmer barnets sproglige udvikling.

Sammenhængen mellem det verbale og nonverbale sprog opstår, når vi gør det, vi siger vi gør! Når vi synger oprydningssangen, rydder vi op. Når vi siger; "Nu er det tid til en ny ble", så går vi af sted. o.s.v.

Et andet eksempel kan være Matilde på 1 ½ år, der bliver bedt om at hente bolden som ligger lidt væk fra hende. Pædagogen både kigger og peger på bolden, mens hun beder om den. Når Matilde har bolden, laver pædagogen en indbydende bevægelse, mens hun siger "kom".

En dag i Børnehuset Babuskas vuggestue

Godmorgen

Som et vigtigt element i vores kultur tilstræber vi at skabe en indbydende atmosfære, hvor barnet er indhyllet i nærvær, varme, glæde, tryghed og ro. Dagsrytmen er genkendelig og bygget op omkring børnenes grundlæggende behov så som ernæring, leg, hvile, omsorg, kærlighed, selvstændighed samt personlig, social og motorisk udvikling i eget tempo. Vi er opmærksomme på det enkelte barns signaler og reagerer så hensigtsmæssigt som muligt i forhold til dem.

Vuggestuen åbner kl. 07.15, hvor den dej som er lagt dagen forinden, bages til boller. Der breder sig en dejlig duft af nybagte boller og skæret fra stearinlysene eller solens første stråler er, sammen med et smil fra den voksne der står klar, med til at byde de første børn velkommen til en ny dag i vuggestuen. Måden hvorpå børnene ankommer i vuggestuen er meget individuel. Nogle kommer ind af døren, som havde de slugt solen. Nogle kan slet ikke bære at skulle tage afsked med mor eller far. De voksne skaber plads til det enkelte barns personlige og følelsesmæssige behov i afleveringsstunden. Ved at tage imod barnet, rumme det og give plads til dets frustration, vrede og sorg. Men også forsikre barnet om, at vi passer på det indtil mor og far kommer igen. Dette er medvirkende til, at forældrene kan aflevere deres grædende barn med en vished om, at vi tager os godt af det. Forældrene bliver trygge og det virker ind på barnet. Det kan være, at der er brug for, at en voksen sidder i sofaen og læser en bog med barnet, før det har overskud til at indgå i fællesskabet. Det kan også være at barnet føler tryghed ved at deltage i de praktiske gøremål sammen med en voksen, såsom at hjælpe med at lægge vasketøj sammen eller smøre boller. De voksne kan også være behjælpelige med at sætte en god leg i gang. Børnene leger til at begynde med parallelt, de organiserede lege opstår først i den sidste del af vuggestuelivet. Derfor kan det være vanskeligt at gå ind i de sociale fællesskaber, da hver især har sin egen dagsorden.

Den voksne er naturligvis opmærksom på at løse de konflikter der måtte opstå. I en konfliktløsning er det vigtigt at anerkende, at hver af de implicerede parter har deres virkelighed, og de er lige virkelige. Et eksempel på en typisk konflikt i vuggestuen kunne være: Peter på 2 år leger med en fin rød bil. Pludselig kommer Mikkel forbi, tager kvikt bilen fra Peter og går hen i den anden ende af stuen og leger med bilen.

Han anfægtes ikke af, at Peter græder efter bilen. Det ideelle ville være, hvis alle kunne gå glade fra en konflikt. Mikkels motivation for at tage bilen var, at den bevægede sig. Den så mere spændende ud, end de biler der stod på hylden! Han er ikke klar over, at han har gjort Peter ked af det, og han handler inden han tænker. Men selvfølgelig skal han lære, at man ikke tager legetøjet fra de andre uden at spørge først. Pædagogen tager Mikkel tilbage til Peter, så han kan aflevere bilen tilbage og sammen finder de en anden bil til Mikkel. På den måde er der ingen "tabere", og begge drenge er mødt af en voksen der italesætter situationen og løser den på en hensigtsmæssig måde, så hverken personlige eller sociale relationer har lidt overlast.

Det er vores overbevisning, at det lille barn via mødet med autentiske voksne, der er deres ansvar bevidst, har forudsætning for at skabe en grundlæggende tillid til sig selv og til verden.

Det, at den voksne dagen igennem er opmærksom på barnets følelsesmæssige behov og handler på dem, er medvirkende til at skabe tillid hos barnet, samt overskud og selvværd. Hvis vi formår at skabe denne følelse hos barnet allerede fra morgenstunden, kan det kun blive en dejlig dag!!

Morgensamling

Ca. kl. 8.30 er alle 12 børn ankommet og vi har dagens første samling, men forinden skal stuen ryddes op.

Dette sker ved at de voksne synger en oprydningssang:

"Ding dinge ling, hver ta'r en ting, rydde op og lægge ned, alle børn må være med".

Og så bliver der ryddet op med stor begejstring – som regel.

Bagefter synger vi;

"Ringle, rangle, roser, søde abrikoser, blå viol forglemmigej, alle børn må sætte sig".

Børnene finder deres faste plads ved bordet og kravler op på trip trap stolen.

Ved de to ovenstående aktiviteter skaber vi forudsætning for, at det enkelte barn føler tryghed samt, at det kan virke værdifuldt ind i fællesskabet. Hvert barn deltager så godt det nu kan, og den voksne vejleder og bakker op om nødvendigt.

Når alle sidder på hver sin stol, kommer flammefuglen og tænder vores lys på bordet.

Den flyver derefter hen til et barn, som puster den af sted igen. I vores morgensamling synger vi en sang, hvor vi byder hvert enkelt barn og voksen velkommen og godmorgen. Her bliver alle nævnt én efter én. Herefter laver vi fingerlege og synger sange, som er inspireret af årstiden og som børnene med tiden vil genkende og nyde blive gentaget. Nogle gange hænder det, at et barn bliver særlig begejstret for en sang eller en fingerleg og ønsker den dag efter dag. Så er det, at vi finder os selv synge påskesange helt hen forbi pinsen. Men det er en fin måde at anerkende og møde det enkelte barn på, så det føler dets berettigelse i fællesskabet. Herefter spiser vi brød, frugt og drikker mælk eller the til.

Når vi er færdige synger vi; "Tak for mad, tømt er vor fad, nu er vi så mæt, tilfreds og glad, og derfor siger vi tak for mad, tak for mad" og klapper "Tak for maden, den var god, den gi'r helse, kraft og mod, velbekomme". Børnene får en klud til hænderne og går fra bordet.

'Vil I med i haven, ja så kom'

Barnets kontakt med naturen og dens fænomener har både en sansemæssig, en følelsesmæssig, en kognitiv og en kropslig dimension. Når det regner bliver vi våde, og når det sner bliver alt hvidt. Solen varmer og vinden får træernes blade til at vippe... Vi er ude i alt slags vejr og vi elsker det! Vores have er skabt af en – noget

ujævn - græsplæne, der er god til at opsamle vandpytter. Herudover er der sandkasser, gynger, bl.a. en sansegynge, pilehytte, store træer, bakker og en balancebane.

Når det lille barn leger i haven, får det mulighed for at sanse og udfordre sine fysiske/motoriske grænser på en anden måde, end det er muligt indenfor. Barnet har mulighed for at øve selvstændighed ved at drage af sted og gå egne veje, hvorefter det vender tilbage til den tryghed det giver at være tæt på en voksen. Ved at barnet opholder sig i naturen, oplever det sig selv som en del af en større helhed og får derved et naturligt og respektfuldt forhold til miljøet og verden i det hele taget. Hvis den voksnes tilgang til naturen altså er gennemtrængt af kærlighed, så barnet kan optage den gode stemning i sig, vil denne kunne påvirke dets følelsesliv i en positiv retning. Gode oplevelser i naturen skaber lyst til livet, interesse og omtanke for omverdenen. Når vi viser omsorg for de små dyr og planter, der er i haven, vil barnet se hvordan eks. en snegl eller en regnorm skal passes på. Hvis de lægger vejen forbi vores have og bliver fundet, siger vi pænt goddag og bærer dem hen til et sted, hvor de kan kravle videre i fred og ro. Der er hindbær, æbler, pærer, mirabeller, ribs og krydderurter i haven, som børnene gerne må smage. Mælkebøtter og græs smager ikke så godt... Svampe samler vi voksne sammen. Vi tilstræber at ikke afbryde børnenes leg - også selvom konsekvensen er en bunke vådt tøj!

Ind igen og så er det frokost

Inden vi går ind synger vi oprydningssangen og gør haven fin igen. Legetøjet skal tilbage i kasserne og vognene sættes under halvtaget. Så går vi ind, vasker hænder og spiser frokost.

Frokosten serveres kl. 10.45. For at sikre optimal ernæringsmæssig trivsel hos det lille barn serverer vi økologisk/biodynamisk vegetarisk mad. Madplanen tager hensyn til børnenes behov for letfordøjelig og findelt mad. Frokosten består af forskellige retter, der varierer lidt i løbet af året. Ved frokosten gentager ritualet med flammefuglen og madsangene sig.

Middagslur

Når barnet er mæt og har fået en frisk ble på, er det tid til en lur i barnevognen. Det er en vigtig stund for barnet, da det er her barnet fordøjer dagens indtryk. Når barnet bliver puttet synger vi: "Skytsengel min, pas godt på mig, dag og nat, tidligt og sent, altid skal du passe godt på mig, så bli´r jeg glad, skytsengel min". Sangen er genkendelig for barnet, og melodien virker beroligende ind i søvnen.

Eftermiddagen

Når børnene er friske og veludhvilede leger de på stuen, indtil vi serverer eftermiddagsmaden kl. 13.45. Den består af brød, frugt og the og er naturligvis ledsaget af både flammefuglen og madsangene. Herefter er der fri leg frem til afhentning. Eftermiddagen er kendetegnet ved, at der er mere fri leg end om formiddagen. Hvis vejret tillader det, er vi selvfølgelig udenfor. Herefter er det goddag til mor eller far og på gensyn til vuggestuen. Vi gør meget ud af at tage ordentlig afsked med børnene, samt få viderebragt evt. beskeder. Når forældrene kommer og henter, er det vigtigt at vi giver verbale billeder af barnets dag til dem, så de har forudsætning for at følge med i deres barns hverdag i vuggestuen.

Børnehuset Babuska lukker kl. 17.30

Vi tilstræber at lukke huset ned, så det fremstår indbydende og æstetisk til dagen efter. Det vil sige at der ryddes pænt op over alt. Bilerne stilles pænt på hylden, trækoen skal ind i sin stald og dukkerne bliver puttet i seng for natten.

Børn med særlige behov

Hvis et barn har et uhensigtsmæssigt samspilmønster, undersøger vi mulige årsager og skaber andre og mere hensigtsmæssige handlemuligheder for barnet. Der kan også være børn, der bare ikke er klar til f.eks. at sanse naturen på egen hånd. Det kunne principielt også være et hvilket som helst andet område. Barnet får støtte af den voksne ved at den voksne tager vare på barnets bekymring, giver det tryghed og samtidig viser sin egen begejstring for hvad naturen rummer.

Vi oplever at børn med særlige behov trives med den pædagogik, som vi arbejder med. Den faste rytme virker som regel harmoniserende på børn, som mangler indre harmoni. Ro har alle børn stor gavn af og glæde ved. Børnene er med på egne præmisser. Når børn gives mulighed for at efterligne voksne og hinanden, opstår der et naturligt fællesskab og følelsen af at være inkluderet i gruppen. De tidsmæssige ressourcer kan naturligvis være en udfordring her. Vi vil gerne give hvert enkelt barn de bedst mulige betingelser, og vi stræber altid efter at gøre det.

Hvis et barn afviger fra normaludviklingen, er det vores opgave i samspil med forældrene at vurdere, hvor omfattende problemet er og handle derefter. Hvis den særlige indsats vi giver barnet ikke er tilstrækkelig, er det muligt at søge rådgivning og sparring hos eksterne samarbejdspartnere.